

GRANSKNINGSRAPPORT 2023
Borås Elnät AB

Till årsstämman i Borås Elnät AB
Organisationsnummer 556527-5582

Granskningsrapport för år 2023

Vi - Thomas Gustafsson och Jürgen Urbas- av Kommunfullmäktige i Borås Stad utsedda lekmannarevisorer i Borås Elnät AB - har granskat bolagets verksamhet under år 2023.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har utgått från bedömning av risk och väsentlighet. Vi har samarbetat med bolagets auktoriserade revisor och nyttjat sakkunnigt biträde från Borås Stads Revisionskontor i vår granskning.

Borås Elnät AB har under året bedrivit arbetet i linje med de mål för verksamheten som anges i bolagets ägardirektiv. Bolaget uppnår Kommunfullmäktiges budgetmål, resultatkrav, utdelningskrav, mål för räntetäckningsgrad och finansiella mål om soliditet.

Vi bedömer att Borås Elnät AB:s verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Granskningsresultat specificeras i granskningsredogörelse för Borås Elnät AB 2023.

Borås 2024-02-22

Thomas Gustafsson

Jürgen Urbas

Till styrelsen för Borås Elnät AB

Granskningsredogörelse för år 2023

Enligt aktiebolagslagen 10 kap 3 § ska lekmannarevisorerna i den omfattning som följer av god revisionssed granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningen tar sin utgångspunkt i lagstiftning, god revisionssed i kommunal verksamhet samt Skyrevs och Starevs rekommendationer. Granskningen utgår från en bedömning av risk och väsentlighet för bolaget. Åtgärder i förhållande till iakttagelser i föregående års granskning bedöms.

Revisionskontoret i Borås Stad har biträtt lekmannarevisorn vid granskning av bolaget och upprättandet av granskningsredogörelsen. Granskningsredogörelsen är riktad till styrelsen och utgör en rapportering av väsentliga iakttagelser, avvikelser och bedömningar. Granskningsredogörelsen utgör underlag för den granskningsrapport som lekmannarevisorn enligt lagstiftningen ska upprätta och som ska biläggas bolagets årsredovisning och behandlas på årsstämman. Granskningsrapporten bygger på en samlad bedömning av resultatet från den grundläggande granskningen och eventuella fördjupade granskningar som berör bolaget.

Väsentliga iakttagelser

Borås Elnät ABs projekt 2031 som avser en expanderings av elnätet och nedläggning av en ny 130 kV-kabel runt Borås har bedrivits under flera år. Planen är att skapa en helt ny elnätstruktur med flertalet nya ledningstråk och mottagningsstationer. Projektet är ett flerårigt investeringsprojekt och en av bolagets största investeringar någonsin. Under 2023 har andra fasen av projektet fortsatt, vilken avser att integrera den nya kabeln med den befintliga elnätstrukturen. Bolaget har under året påbörjat byggnation av två nya mottagningsstationer. Arbetet med de nya stationerna har under året dragit ut på tiden och ligger ca ett år efter projektplaneringen.

Bolaget har under året fortsatt bedriva det s.k. Mätarbytesprojektet (projekt FRAMM). Projektet innebär att samtliga elmätare hos kunder ska bytas ut mot ny teknik. Sammantaget omfattar projektet ca 45 000 elmätare och projektbudgeten uppgår till ca 120 mnkr. Projektet har under genomförandet drabbats av förseningar. Fram till utgången av 2023 har sammanlagt omkring 42 000 mätare bytts ut. Den ekonomiska prognosen för projektet är ca 102,4 mnkr, vilket är ca 19 mnkr lägre än projektbudgeten. Det som återstår i projektet är i huvudsak mätarbyten hos stora kunder. Projektet beräknas att vara avslutat under 2024.

Borås Elnät AB har under året fortsatt arbetet om hur bolaget kan arbeta med infrastruktur för laddning av elfordon. Arbetet har bedrivits tillsammans med Borås kommuns Parkerings AB. Bolaget har aktualiserat att en förändring av ägardirektivet behövs om bolaget ska vara en aktör när det gäller utbyggnad av laddinfrastruktur i Staden. Borås kommuns Parkerings AB har under året fått ett utökat uppdrag och tagit en samordnande roll när det gäller utbyggnaden av laddinfrastrukturen på kommunal mark. Det finns numera en arbetsgrupp där Borås Elnät AB Servicekontoret, Lokalförsörjningsförvaltningen och Borås kommuns Parkerings AB ingår.

Borås Elnät AB byggde en ny serverhall i Viared som togs i drift 2020. Serverhallen drabbades i viss mån av pandemieffekter under de första åren och efterfrågan på tillgång till datacentret från externa kunder var initialt något lägre än förväntat. Under 2023 har antalet kunder i centret fördubblats.

Inom affärsområdet Stadsnät har Borås Elnät AB under året tecknat ett nytt avtal med bolagets största kund AB Bostäder i Borås.

Borås Elnät AB har under 2023 fortsatt arbetet med ett glesbygdsprojekt inom affärsområde Stadsnät. Projektet avser fibernedläggning till fastigheter öster om Borås. Projektet är helt genomfört under 2023 och har avrapporterats till styrelsen i början av 2024. Omkring 200 hushåll har anslutits genom projektet.

Borås Elnät AB fick under första delen av 2022, liksom andra elnätsbolag, i uppgift av staten att betala ut elprisstöd från staten till bolagets kunder. Bolaget fick genom uppgiften betydande administrativt merarbete men fick full täckning för sina egna kostnader. Elprisstödet har under 2023 betalats ut via Försäkringskassan och inte inneburit ytterligare arbete för bolaget.

Verksamhet

Det framgår av det specifika ägardirektivet att bolaget bl.a. har följande mål avseende verksamheten.

Kommunen ska äga bolaget bland annat för att:

- *trygga en viktig infrastruktur för kommuninvånarna,*
- *skapa en plattform för fri konkurrens på el- och kommunikationsnätsmarknaden.*

Bolaget ska

- *med god leveranssäkerhet och med optimalt resursutnyttjande främja distributionen av el inom Borås Stad,*
- *utvecklas utifrån den lokala marknadens behov dvs. med utgångspunkt från boende och verksamma i Borås Stad samt med anknytning till behov inom offentlig verksamhet,*
- *ta särskild hänsyn till Borås Stads vision samt mål och planering för kommunens verksamheter i syfte att understödja vidareutvecklingen av Borås Stad som en attraktiv kommun att bo och verka i,*
- *vara allmännyttigt och ha som mål att bygga ut stadsnätet till dess att det når alla som bor och verkar i Borås Stad. Särskild vikt ska läggas vid att etablera ett nät för elektronisk kommunikation som är långsiktigt hållbart och anpassat för samhällets framtida behov och krav,*
- *skapa förutsättningar för fastighetsägare att ansluta sig till stadsnätet, för boende och verksamma att nyttja stadsnätet, samt för marknadens olika aktörer att leverera via stadsnätet. Detta ska ske på konkurrensneutrala och icke diskriminerande villkor,*
- *sänka tröskeln för samt etablera god konkurrens mellan nätoperatörer genom att tillhandahålla ett öppet och konkurrensneutralt nät för elektronisk kommunikation, avseende svartfiber- och transmissionsprodukter samt vara ekonomiskt särredovisad och inte ha som syfte att generera vinst,*
- *sänka tröskeln för samt etablera god konkurrens mellan tjänsteleverantörer genom att tillhandahålla en öppen och konkurrensneutral plattform för tjänster, dvs. tillhandahålla till dessa aktörer ett öppet stadsnät anpassat för multipla tjänsteleverantörer,*
- *medverka i planeringsprocessen och utbyggnaden av den kommunala infrastrukturen,*
- *möjliggöra ett hållbart Borås genom att skapa förutsättningar för elektrifiering av transporter, industri, kontor och bostäder, och*
- *tillse att verksamheten åstadkommer minsta möjliga miljöpåverkan.*

Målen i ägardirektivet och Kommunfullmäktiges olika ekonomiska mål återspeglas i bolagets verksamhetsplan och budget samt affärsplan för 2023 där bolaget har fastställt tio bolagsmål för året.¹

Bolaget har under året upprättat en bolagsstyrningsrapport i enlighet med instruktioner i det gemensamma ägardirektivet. I rapporten framgår hur verksamhetsstyrningen i bolaget utgår från bolagets ändamål, de kommunala principerna och Borås Stads vision. När det gäller verksamhetsmålen finns ett resonemang om vilka aktiviteter målen genererar i bolaget.² I andra delar av rapporten finns översiktliga redogörelser som berör vissa av verksamhetsmålen. Det saknas dock utvecklade och motiverade resonemang om ifall verksamhetsmålen uppnåtts. I bolagets årsredovisning för 2023 framgår att bolaget inte ser några avvikelser från ägardirektivet. Bolaget redogör i årsredovisningen för måluppfyllelsen när det gäller målen från verksamhetsplan och budget 2023 och på så vis för målen ifrån det specifika ägardirektivet.

Av bolagsstyrningsrapporten framgår även i vilken utsträckning bolaget efterlever Kommunfullmäktiges policys, program och regler. Dessa ska efterlevas enligt det gemensamma ägardirektivet. Bolaget uppger följsamhet till sammantaget 29 av 36 av Kommunfullmäktiges styrdokument. När det gäller de styrande dokument som bolaget anger att de inte efterlever finns delvis kommentarer om förhållandena. För några styrdokument saknas klargörande av skälen till att de inte efterlevs. Bland dessa noteras bl.a. riktlinjer för uppföljning av privata utförare av kommunal verksamhet och Borås Stads styr- och ledningssystem.³

Ekonomi

Borås Elnät ABs ekonomiska resultat för 2023 är ett överskott om 65,9 mnkr (budget 55,5 mnkr) efter finansiella poster. Resultatet förklaras till stor del av stor mängd nyanslutningar inom båda affärsområdena och höjda tariffer inom elnät. Borås Elnät AB höjde 1 januari 2023 eldistributions-tarifferna med i genomsnitt 9,5 %. Den 1 juli 2023 sänkte bolaget tarifferna med i genomsnitt 7,3 % med anledning av att Vattenfall AB gjorde en tillfällig sänkning av regionnätstariffen.

Kommunfullmäktige fastställde för 2023 ett resultatkrav för året på 4 % avkastning på totalt kapital, ett utdelningskrav till ägaren om 45 mnkr, ett räntetäckningsmål om 2,5 ggr och ett finansiellt mål om en soliditet på 20-25%.

Bolaget redovisar för 2023 5,0 % avkastning på totalt kapital för året, ett lämnat koncernbidrag om 45,5 mnkr, en räntetäckningsgrad om 5,2 ggr och en soliditet om 25,8 %. Borås Elnät AB uppnår Kommunfullmäktiges budgetmål, resultatkrav, utdelningskrav, mål för räntetäckningsgrad och finansiella mål om soliditet.

Bolaget redogör för måluppfyllelsen för tre av kommunfullmäktiges ekonomiska krav och mål m.m. i årsredovisningen under rubriken *Analys god ekonomisk hushållning*. När det gäller resultatkravet och utdelningskravet finns dessa upptagna i årsredovisningens *ekonomiska nyckeltal* och *kassaflödesanalys*. Måluppfyllelsen redovisas delvis på ett överskådligt eller samlat sätt i förhållande till Kommunfullmäktiges ekonomiska mål.

Kommunstyrelsen föreslår att bolaget ska lämna 45,9 mnkr i koncernbidrag till Borås Stadshus AB för 2023. Därefter har förslaget på preliminärt koncernbidrag reviderats till 45,5 mnkr.

¹ Borås Elnät AB, Verksamhetsplan och budget 2023 s. 6.

² Borås Elnät AB, Bolagsstyrningsrapport s. 5, protokoll 2023-12-07 § 60

³ Ibid. s 5-8.

Intern kontroll

Styrelsen har ansvar för den interna kontrollen i bolaget. Enligt Borås Stads regler för intern kontroll ska styrelsen genomföra riskanalys, upprätta planer för och genomföra uppföljning av den interna kontrollen. Bolaget ska också anta regler och anvisningar för intern kontroll.

Styrelsen har genomfört en egen riskanalys för 2023 som identifierade 27 risker. Riskanalyser har även genomförts i övriga avdelningar i bolaget. Sammantaget har ca 586 risker identifierats och bedömts i bolaget under 2023. Med utgångspunkt i riskanalysen fastställdes sammantaget åtgärder och kontrollmoment inom 21 olika områden. Genomförda kontrollmoment och åtgärder kommer att avrapporteras till styrelsen 5 mars 2024 som en del av styrelsens uppföljning av den interna kontrollen.

Bolaget har under 2022 och 2023 genomfört en satsning på IT- och informationssäkerhet. Bolaget är nu certifierat enligt ISO 27001. Certifieringen innebär att bolaget årligen får särskild revision av extern part (RISE). Nästa revisionstillfälle är i mars 2024. Bolaget har antagit egna regler och anvisningar för intern kontroll under 2023 som en del av beslutet angående riskanalys och plan för intern kontroll 2024.

Bolaget har även ett attestregelverk som bl.a. anger regelverk, behörigheter och beloppsgränser för attester i bolaget.⁴

Bevakningsområden

Lekmannarevisorn har under året särskilt bevakat investeringsprojekt 2031, FRAMM-projektet, statlig el-kompensation till småhushåll, laddinfrastruktur, intäktsramar och bolagsombildning för renodlad nätverksamhet.

Intäktsramar

I september 2019 erhöll Borås Elnät AB Energimarknadsinspektionens (Ei) beslut om sänkta intäktsramar. Intäktsramarna regleras i fyraårsperioder och beslutet gällde perioden 2020-2023. Ramen bolaget fick var 712 mnkr. Det innebär att ramen hamnade betydligt under tidigare nivå (2016-2019 låg intäktsramen på 845 mnkr). Den sänkta intäktsramen skulle påverka bolaget i hög grad i och med sänkta intäkter för eldistribution. Bolaget har tillsammans med andra elbolag överklagat Energimarknadsinspektionens beslut om intäktsramar 2020-2023. I februari 2021 meddelades dom i ärendet som gav elbolagen rätt. Energimarknadsinspektionen överklagade beslutet till nästa instans. Kammarrätten meddelade i juni 2022 dom i frågan som bl.a. innebar att intäktsramsförordningen och tidigare domstolsavgöranden inte ska tillämpas vid beräkning av elnätsföretagens avkastning. Domen har överklagades till högsta förvaltningsdomstolen men nekats prövningstillstånd. Förhållandena innebar att Energimarknadsinspektionen behövde ta fram nya intäktsramar för perioden 2020-2023. Hur dessa kommer att se ut är ännu inte helt färdigt. Förhållandena skapar en osäkerhet för bolaget på intäktssidan. En avstämning av perioden 2020-2023 kommer att ske till Energimarknadsinspektionen i mars 2024.

När det gäller intäktsramarna för perioden 2024-2027 har bolaget rapporterat in alla uppgifter till Energimarknadsinspektionen i slutet av 2023. Besked om bolagets ramar 2024-2027 ska delges under kvartal 1 2024.

⁴ Borås Elnät AB, Delegationsgränser/Attestinstruktion, 2023-02-01

Bolagsombildning för renodlad nätverksamhet

Under året har förberedelser genomförts för en bolagsombildning från 1 januari 2024. Ombildningen syftar till att renodla elnätsverksamhet till ett eget bolag och kommer av förändrade krav i ellagen. En koncern kommer att bildas under Borås Stadshus AB genom ett nybildat moderbolag som äger två dotterbolag. Det ena dotterbolaget nybildas medan det andra dotterbolaget kommer att bestå av befintliga Borås Elnät AB. Den nya bolagsstrukturen och dess huvudsakliga verksamhetsinnehåll kommer att bli enligt nedan bild:

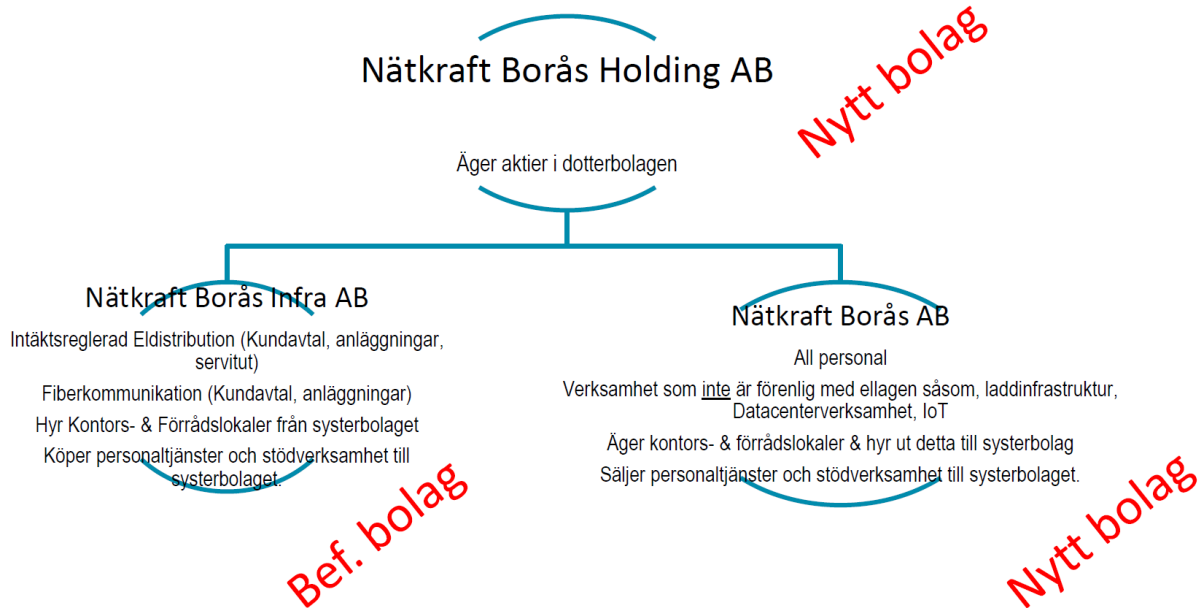

Bild 1. Ny bolagsstruktur

Bolaget har under året arbetat tillsammans med Borås Stadshus AB med bolagsombildningen med hjälp av externa konsulter. Kommunfullmäktige i Borås har beslutat att genomföra bolagsombildningen 22 november 2023. I samband med beslutet fastställdes även bolagsordningar och ägardirektiv för 2024 när det gäller samtliga tre bolag.⁵

Fördjupade granskningar

Inga fördjupade granskningar har genomförts under året.

Föregående års granskning

Bolaget har fortfarande ett pågående ärende i Borås Stads tvistelösningsfunktion. Frågan avser prissättning för asfaltsåterställning som Tekniska förvaltningen tagit fram gällande grävda schakt för kabel- och fibernedläggning. Tvisten är ännu olöst.

⁵ Borås Stad, Kommunfullmäktiges protokoll, 2023-11-22 § 198

Bedömning

Borås Elnät AB har under året bedrivit arbetet i linje med de mål för verksamheten som anges i bolagets ägardirektiv. Bolaget uppnår Kommunfullmäktiges budgetmål, resultatkrav, utdelningskrav, mål för räntetäckningsgrad och finansiella mål om soliditet.

Bedömningen är att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Andreas Ekelund
Lekmannarevisorns biträde

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen